

กรณีเครื่องบินตก ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่กับคณะเสียชีวิต ปี พ.ศ.2534 (1)

เมื่อ 11 ปีที่ผ่านมา มีเหตุการณ์สำคัญเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งสร้างความสูญเสียให้กับชาวเชียงใหม่เป็นอย่างมาก นั่นคือ เหตุการณ์เครื่องบินโดยสารโบอิง 767 ของบริษัทเลาดาแอร์ไลน์ ที่ออกจากกรุงเทพฯ จะเดินทางไปกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลียตกที่จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่สร้างความสูญเสียเพราะผู้โดยสารในจำนวน 223 คน มีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่พร้อมภริยาและนักสังคมสงเคราะห์ชั้นนำของเชียงใหม่โดยสารไปด้วยและเสียชีวิตทั้งหมด

เหตุเกิดเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ปีพ.ศ.2534 ขณะออกจากกรุงเทพฯ ไม่นาน เครื่องบินระเบิดและตกที่เขต อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ทำให้ผู้โดยสารเสียชีวิตทั้งหมด

ชาวเมืองเชียงใหม่ทั่วไปบอกว่าเป็นการสูญเสียบุคลากรชั้นนำ ส่วนใหญ่ของเมืองเชียงใหม่จนแทบจะไม่มีใครเหลือทำงานให้สังคม

การทำงานให้สังคมในที่นี้ย่อมหมายถึงการทำงานสังคมสงเคราะห์ที่ได้หวังสิ่งตอบแทนแต่กระทำไปเพื่อมุ่งให้สังคมดีขึ้น ซึ่งผู้ที่ทำงานสังคมสงเคราะห์นั้นจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในด้านทรัพย์สินเงินทองและด้านเวลา

ด้านทรัพย์สินเงินทอง น่าจะหมายถึงมีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ตลอดชีวิตและอาจรวมถึงรุ่นลูกรุ่นหลานด้วย คงไม่ต้องมีภาระด้านการทำมาหากินเหมือนคนส่วนใหญ่ทั่วไป ส่วนด้านเวลาน่าจะหมายถึงการมีเวลาเพียงพอที่จะสละทำงานให้สังคมไม่ต้องใช้เวลาไปกับการประกอบอาชีพหรือเวลาสำหรับครอบครัว

การที่คนส่วนใหญ่กล่าวว่าเมืองเชียงใหม่สูญเสียบุคลากรชั้นนำไปเกือบหมดจากกรณีเครื่องบินตกครั้งนั้น จึงน่าสนใจว่าบุคคลดังกล่าวที่เสียชีวิต มีใครบ้าง มีประวัติความเป็นมาอย่างไรและได้สร้างคุณประโยชน์ให้สังคมไว้อย่างไรบ้าง

เมื่ออ้างอิงทางวิชาการ มีการยอมรับว่าในทุกสังคมมีการแบ่งชนชั้นของคนในสังคมไว้ แบ่งหลักๆ เป็นคนชั้นนำ (ชนชั้นสูง) คนชั้นกลางและคนชั้นล่าง คนชั้นนำของสังคมภาษาอังกฤษเรียกว่า อีลิท (Elite) แต่ละประเทศก็แตกต่างกันไป ชนชั้นนำหรือชนชั้นสูงในสังคมไทยมีปัจจัยในการกำหนด นักวิชาการกำหนดปัจจัยไว้ 4 ประการคือ

1. **ด้านวงศ์ตระกูล** เช่น ตระกูลเจ้านายฝ่ายเหนือ ตระกูลราชวงศ์ในกรุงเทพฯ เป็นต้น สังคมมักยกย่องว่าเป็นคนชั้นนำของสังคมโดยปริยาย แม้บางคนจะมีทรัพย์สินน้อยกว่านักธุรกิจสังคมก็ยังพอให้เกียรติ

2. **ด้านตำแหน่งทางราชการและการเมือง** เช่น ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ตำแหน่งผู้บังคับการ หรือตำแหน่งนายกเทศมนตรี หรือ ส.ส., ส.ว. ซึ่งสังคมให้เกียรติและยอมรับว่าเป็นชนชั้นสูง ด้านตำแหน่งหน้าที่ในข้อนี้ ชนชั้นกลางหรือชนชั้นล่างที่มีความสามารถเลื่อนชั้นขึ้นมาได้ เช่น ลูกชาวไร่ชาวนาหากเรียนเก่งมีความพากเพียรก็สามารถเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด สังคมยกย่องได้

3. **ด้านทางเศรษฐกิจและการเมือง** เช่น เป็นพ่อค้าคหบดี นักหนังสือพิมพ์ หัวหน้ากรรมการ หัวหน้าชุมชนใหญ่ เป็นต้น ด้านนี้คนระดับกลางและล่างก็สามารถเลื่อนระดับได้

4. **ด้านความมั่งคั่ง** ความร่ำรวยก็ทำให้มีชื่อเสียงและเป็นชนชั้นนำหรือชนชั้นสูงในสังคม

ได้เช่นกัน

5. **ด้านระดับการศึกษา** เช่น เป็นด็อกเตอร์ สังคมไทยยอมรับและยกย่อง
6. **ด้านประเภทอาชีพและวิชาชีพ** เช่น เป็นแพทย์ เป็นวิศวกร เป็นสถาปนิก สังคมไทยยกย่องด้วยเช่นกัน (มนุษย์กับสังคม, สังคมและวัฒนธรรมไทย, อานนท์ อาภากรภิรม, เอกสารของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2515)

ย้อนกลับมาเรื่องเครื่องบินตก เครื่องบินดังกล่าว คือ เครื่องบินโดยสารโบอิง 767-300 ของสายการบินเลาดาแอร์ไลน์ของประเทศออสเตรเลีย ออกเดินทางจากท่าอากาศยานดอนเมือง กรุงเทพฯ มุ่งหน้าไปกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลียมีผู้โดยสารทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 223 คน ออกเดินทางเวลา 23.00 น. ของวันที่ 26 พฤษภาคม 2534 หลังจากบินขึ้นไปเพียง 18 นาที

ผู้โดยสารบนเครื่องบินดังกล่าว มีกลุ่มบุคคลชั้นนำ จากจังหวัดเชียงใหม่ รวม 12 คน ประกอบด้วย

1. นายไพรัตน์ เดชะรินทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่, 2. นางสุภาพ เดชะรินทร์ ภริยาผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่, 3. คุณหญิงหม่อมศรีนวล ณ เชียงใหม่, 4. คุณหญิงเจ้าพงศ์แก้ว ณ ลำพูน, 5. คุณหญิงพูนสมัย ชัยนาม, 6. นางนงนุช จินดาศิลป์, 7. นางพิมพ์พันธ์ ฤกษ์เกษม, 8. นายยงยุทธ โอวัชรินทร์, 9. นางรัชนี โอวัชรินทร์, 10. แพทย์หญิงฉวีวรรณ ศิริพันธ์, 11. นางประพิมพ์ ตียากรณ์, 12. นางสาวนงคราญ ทัดตานนท์

ขณะเครื่องบินลำดังกล่าวบินผ่านเขตยอดเขาใหญ่ บ้านหมูที่ 7 ต.ด่านขมิ้น อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี ได้ประสบอุบัติเหตุเครื่องบินระเบิดไฟลุกไหม้กลางอากาศและตกลงกลางป่าไผ่

ชิ้นส่วนของเครื่องบินกระจายออกรัศมีมากกว่า 1 กิโลเมตร ผู้โดยสารเสียชีวิตหมดทั้งลำ (ผู้โดยสารที่ตกลงรวมขบวนไปด้วย แต่เปลี่ยนใจกระโดดหนี คือนายเพิ่มพูน อาสนจินดา, นางเพลินพิศ อาสนจินดา และนางธนี พหลโยธิน)

กลุ่มที่ร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมของเมืองเชียงใหม่สมัยนั้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มกาชาด, กลุ่มหน่วยแพทย์อาสาสมัครและสมาคมสตรีลานนาไทย ซึ่งมีคุณหญิงหม่อมศรีนวล ณ เชียงใหม่ เป็นนายกสมาคมสตรีลานนาไทย และปกติมักจะมีการชักชวนกันไปเที่ยวต่างประเทศแทบทุกปีนำโดยคุณหญิงหม่อมศรีนวล ณ เชียงใหม่ และคุณหญิงเจ้าพงศ์แก้ว ณ ลำพูน ปีที่เกิดเชิญชักชวนกันไปเที่ยวประเทศออสเตรเลีย

นายไพรัตน์ เดชะรินทร์ เกิดวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2580 เป็นชาวกรุงเทพฯ เป็นบุตรคนโตของนายประภิต และนางคิง เดชะรินทร์ มีพี่น้อง 6 คน การศึกษาจบมัธยม 8 จากโรงเรียนอำนวยศิลป์ เมื่อปี พ.ศ.2500 เข้าเรียนต่อที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบปีพ.ศ.2504

รุ่น 10 เข้ารับราชการครั้งแรกตำแหน่งนักวิจัยตรี กองฝึกอบรม กรมพัฒนาชุมชนต่อมาเรียนต่อจบปริญญาตรีทางเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และต่อมาเดินทางไปสำเร็จปริญญาโทด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท สหรัฐอเมริกาเริ่มเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่จังหวัดชัยนาท 3 ปี เป็นผู้ริเริ่มให้ชาวบ้านนำฟางข้าวมาทำเป็น “หุ่นฟางนก” และจัดสร้างสวนนกชัยนาท ครอบคลุมพื้นที่ 20 ไร่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท ต่อมาปี พ.ศ.2530 มารับตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

มีผลงานทางวิชาการมากมายได้ทำวิจัยเกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทและโครงการต่างๆ ถึง 35 เรื่อง เขียนหนังสือวิชาการหลายเรื่อง เช่น เศรษฐกิจชนบทไทย, การพัฒนาชนบทในประเทศไทย, ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย, การบริหารงานพัฒนาชนบท เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นอาจารย์พิเศษบรรยายตามมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกด้วย (มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 22, 2527)

เคยได้รับรางวัลเชิดชูบุคคลดีเด่น คือรางวัลกิตติคุณสัมพันธ์ “สังข์เงิน” สาขาการบริหารและการปกครอง จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2531 และรางวัล “ผู้บริหารราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2532” จากสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย สมรสกับ รศ.สุภาพ เดชะรินทร์ มีบุตร 1 คนคือ นายพล เดชะรินทร์

พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ ได้เขียนคำไว้อาลัยตอนหนึ่งว่า

“คุณไพรัตน์ฯ นอกจากจะเป็นนักวิชาการที่มีภูมิปัญญาสูงแล้ว ยังเป็นนักพัฒนาที่ต้องการเห็นประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดารให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ได้วางโครงการหลายๆ อย่างเพื่อพัฒนาและรักษาสีเขียวแวดล้อมให้เป็นไปตามธรรมชาติ แม้บางโครงการจะยังไม่สำเร็จ แต่ก็ เป็นสิ่งที่ทำให้ระลึกถึงคุณไพรัตน์ฯ ได้ คุณไพรัตน์ฯ ยังมีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อีก การจากไปด้วยอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด นอกจากจะยังความเศร้าโศกเสียใจให้แก่ครอบครัวและญาติมิตรแล้ว กระทั่งระดมมหาไทยยังสูญเสียบุคลากรที่ได้ชื่อว่าเป็น เพชรน้ำเอกไปอีกด้วย” (มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 22, 2527 และหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ดร.ไพรัตน์-รศ.สุภาพ เดชะรินทร์, 2534)

รองศาสตราจารย์ สุภาพ เดชะรินทร์ ภริยาของนายไพรัตน์ เดชะรินทร์ เกิดปี พ.ศ. 2448 เป็นชาวกรุงเทพฯ เป็นบุตรสาวของนายเต็ม และนางถนอมศรี โชคดารา มีพี่น้องรวม 7 คน เป็นคนที่ 6 จบการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและศึกษาต่อจบคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะพาณิชยศาสตร์ฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และช่วยราชการสอนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คุณหญิง หม่อมศรีนวล ณ เชียงใหม่ เป็นภริยาของ พลตรีเจ้าราชบุตร (วงศ์ถ้วน ณ เชียงใหม่) พลตรีเจ้าราชบุตร เป็นบุตรของเจ้าแก้ววรัธ คุ้มครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 9 (องค์สุดท้าย) ภูมิลำเนาเดิมเป็นชาวจังหวัดลำพูน ตระกูลเดิม คือ “นันทขว้าง” โดยเป็นบุตรคนโต มีน้องอีก 4 คน พ่อแม่ทำการค้า มีกิจการทอดผ้า เมื่ออายุ 30 ปี จึงได้สมรสกับพลตรีเจ้าราชบุตร โดยพบกันครั้งแรกในงานที่วัดพระธาตุหริภุญไชย หลังจากแต่งงานแล้วมาอาศัยอยู่ที่คุ้มวงศ์ถ้วน ตรงข้ามเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นหลักในการช่วยเหลืองานของจังหวัดเชียงใหม่

พ.ต.ท.อนุ เนินหาด รอง ผกก.สส.สภ.อ.หางดง